

HET TENREUKENPARK

Een stadspark met grote ecologische waarde

Het Ten Reukenpark is een mooi landschapspark in Watermaal-Bosvoorde (het ligt ook voor een deel in Oudergem). Het werd in het begin van de twintigste eeuw aangelegd naar aanleiding van het doortrekken van de aanpalende Vorstlaan. Met zijn prachtige vijver, die water krijgt van de Woluwe, en zijn interessante bomencollectie, maakt het deel uit van het ecologische herstel van de Woluwevallei en het groene en blauwe netwerk van het Brusselse Gewest.

EEN VLEUGJE GESCHIEDENIS

De Woluwevallei is een vochtig gebied met een groot aantal vijvers, op de grens van Oudergem en Bosvoorde. In de negentiende eeuw woonden er weinig mensen. Er waren enkele alleenstaande woningen en ook een paar kleine bedrijven zoals de distilleerderij 'L'Espérance'. Die lag waar nu de Tenreukenstraat loopt en maakte alcohol op basis van aardappelzetmeel. Dit landschap werd grondig overhoop gehaald door de stedenbouwkundige projecten van Leopold II, en vooral door de aanleg van de Vorstlaan. Die verbond de Louizalaan met de nieuwe Tervurenlaan en haalde Bosvoorde en Oudergem uit hun isolement door ze te laten aansluiten op de stad Brussel.

De werken begonnen in 1901 kort na de afkondiging van het Koninklijk Besluit dat de goedkeuring gaf aan de onteigening van de huizen en gronden die op het traject van de geplande laan lagen, maar ze werden in april 1902 plots stilgelegd. Vier jaar lang bleef het gebied een open werf, ondanks de onophoudelijke klachten van de twee betrokken gemeenten. De zaak was in behandeling bij het gerecht en pas in 1910 werden de werken volledig opgeleverd.

Tijdens en na de werken werd ook de omgeving van de nieuwe laan aangelegd. Net zoals langs de Louiza- en Tervurenlaan, moest het oninteressante platteland plaats maken voor groene eilandjes, mooie vergezichten, aangename wandelpaden en statige woningen. Want het moest een omgeving worden die in de smaak viel bij de burgerij van die tijd die een voorkeur had voor romantische, netjes aangelegde natuur.

In die context situeert zich ook de aanleg van het Ten Reukenpark op de plaats waar de Woluwe breder wordt: een vijver, een strook gazon en vochtige weiden errond, met aanplantingen van bomen die thuishoren in een bos (de streek maakte vroeger immers deel uit van het nabijgelegen Zoniënwoud – 'Ten reuken' was een ander woord voor 'ontgonnen bos'). Ingenieur J. Christophe tekende de plannen en de werken werden tegelijk met die aan de laan uitgevoerd.

ALGEMENE BESCHRIJVING: WANDELING ROND DE VIJVER

Het Ten Reukenpark werd ontworpen als een klassiek landschapspark. En er werd in de loop der jaren weinig aan gewijzigd. Twee kronkelige paden cirkelen elk langs een oever van de vijver, een ander pad loopt doorheen de grasperken met enkele groepjes bomen. De Woluwe voedt de vijver en doorkruist het park.

De vijver op zich neemt twee derde van de oppervlakte van het park in. De oevers zijn aangelegd met ruwe planken. Twee wilgen buigen naar de vijver toe, die hun takkenspel weerspiegelt. Een klein bebost eilandje in de uiterst zuidelijke hoek, dient als schuilplaats voor de lokale fauna. Vanop de ponton sturen modelbootbouwers hun scheepjes het water op.

Zoals in de aanpalende eigentijdse Woluwe- en Parmentierparken, heeft Ten Reuken zijn rotstuintjes, rustieke composities in het landschap die lijken op planten of mineralen. Het gaat om een prieltje in gewapend beton dat over de vijver hangt, op de oever aan de kant van de Woudmeesterlaan. Maar er zijn ook rotstuintjes en een kleine waterval waar de Woluwe doorstroomt. Er loopt een wandelpad over de rivier via grote steenbrokken, maar er is ook een nieuwe houten brug (zodat je gemakkelijk kunt oversteken). De artificiële waterval ligt precies op de plaats van de vroegere watermolen die meel leverde aan de bekende distilleerderij 'L'Elégance'. Aan de andere uithoek van het park overbrugt een ander rotspad de Woluwe, voor die naar het Senypark stroomt (zie fiche over het Senypark).

De grote rijkdom aan boomsoorten langs de paden en aan de grens van het park in het meest valleiachtige deel, is een andere attractiepool.

De groene wandeling, een lang pad voor fietsers en voetgangers langs de groene ruimten van Brussel, loopt door het park.

OPMERKELIJKE FAUNA EN FLORA

Verschillende watervogels maken gretig gebruik van de vijver van Ten Reuken (waterkip, nijlgans, wilde eend, meerkoet, reiger, fuut, kuifeend, enz.), maar het gebied is uit ecologisch oogpunt vooral interessant voor de grote aantallen vleermuizen die er hun uitverkoren jachtgebied van maken. Van de achttien soorten handvleugelige dieren die in België voorkomen, werden er hier zestien opgemerkt. Observatoren hebben meer dan 200 watervleermuizen geteld. Waarschijnlijk bieden de vele bomen met holtes een verklaring voor de grote densiteit en diversiteit van deze dieren in het park.

Tussen vijver en Vorstlaan strekt zich een groot veld uit met margrietten, geel en wit walstro, en knolsteenbreek, een veel zeldzamer plant.

Verschillende bomen in het park zijn opmerkelijk voor hun mooie groei of omdat ze zeldzaam zijn. Een dertigtal kreeg een plaatsje in de lijst met merkwaardige bomen van het Brussels Gewest: moerascypressen (*Taxodium distichum*), enkele heel mooie Libanonceders (*Cedrus libani*), witte esdoorns (*Acer saccharinum*), een prachtige tulpenboom (*Liriodendron tulipifera*), een moeraseik (*Quercus palustris*), enz.

HOE HET WORDT BEHEERD

De aanplantingen in het park worden nu geleidelijk vernieuwd. Daarbij streeft Leefmilieu Brussel – BIM ernaar om oude struiken en bloemperken te vervangen en een grote variëteit aan soorten aan te planten.

De heraanleg van de licht hellende oevers van de vijver moet op iets langere termijn de ontwikkeling bevorderen van waterplanten, en de insectenkolonies die erop afkomen. De uitvoering van die werken versterkt het ecologische beheer van de vochtige weiden langs de vijver (slechts een of twee maaibeurten in plaats van regelmatig maaien).

De rotstuintjes in het park vormen een origineel en merkwaardig patrimonium en worden volledig gerestaureerd. Er werd een brug over de Woluwe gelegd die de verbinding maakt met het aanpalende park. Ze ligt op enkele passen van de doorwaadbare plaats met rotsblokken en vergemakkelijkt de doorgang voor personen met beperkte mobiliteit en de groene wandeling.

BIJZONDERE MONUMENTEN EN BEELDHOUWWERKEN

BEELDHOUWWERKEN

De boog (1999)

Voor het Ten Reukenpark werd in 1999 het werk 'De Boog' van Jean-François Diord geselecteerd in de jaarlijkse wedstrijd voor beeldhouwwerken van Leefmilieu Brussel – BIM. De grote boog in Afrikaans padoukhout staat in de vijver. Hij verwijst naar de watermolen en zo naar de mens die schrander gebruik maakt van de natuur. Niet zo lang geleden lag er immers dicht in de buurt een watermolen.

GROENE RUIMTEN IN DE BUURT

- Ten noorden: het Senypark en het Bergojepark
- Ten noordoosten: de experimentele Jean-Massarttuin en het Rode Klooster
- Ten noordwesten: het Reigerbospark en de vijvers van de Visserijen
- Ten oosten: het natuurreservaat Pinnebeek en het Zoniënwood
- Ten zuiden: het park van verzekeringsmaatschappij Axa, Het Leibeekpark en het Zoniënwood.

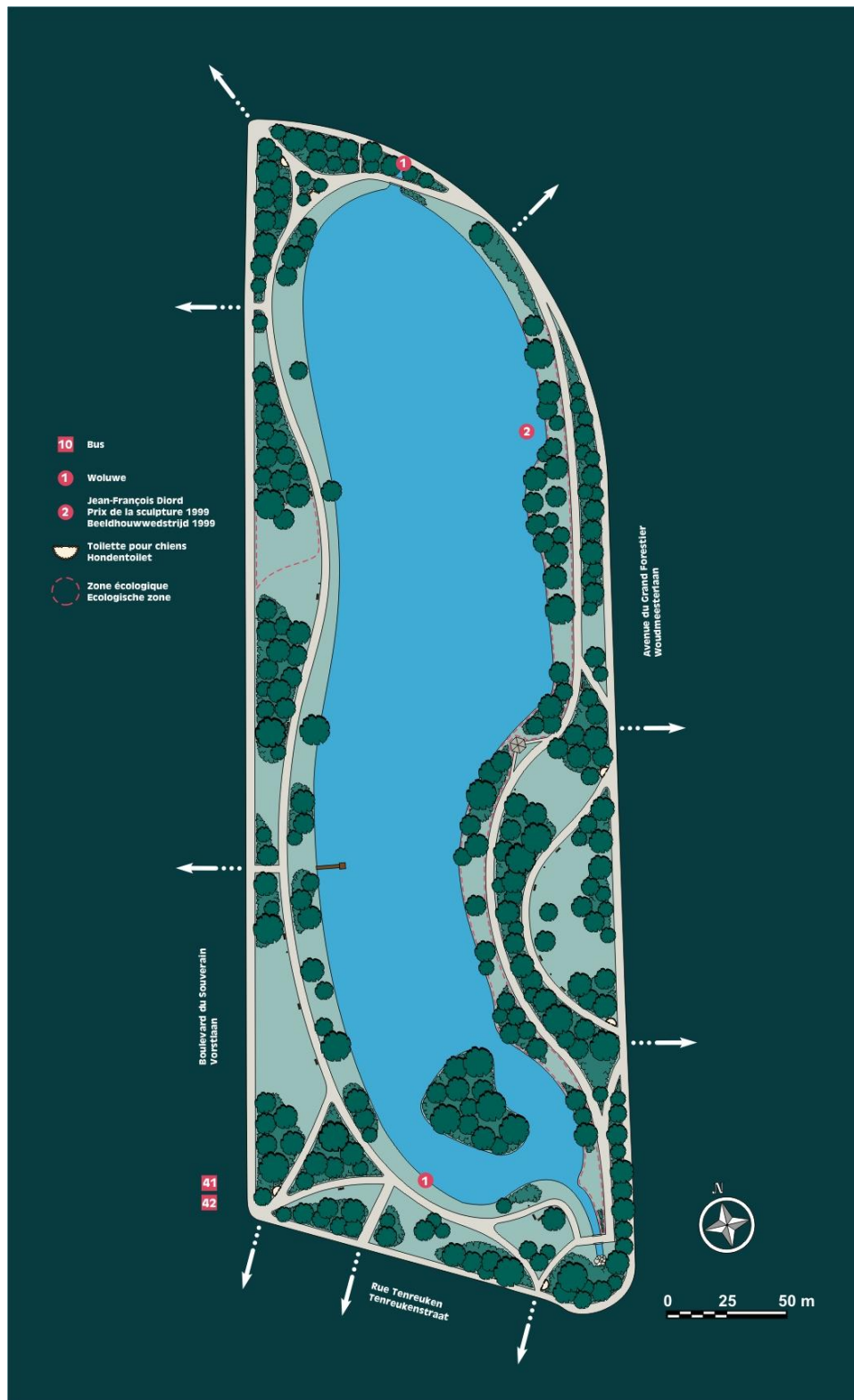
Oppervlakte: 6,88 hectare

Typologie: wandelpark met landschappelijk karakter

Eigenaar: Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Beheer: Leefmilieu Brussel – BIM

Klassering: het Ten Reukenpark is niet geklasseerd.

PRAKTISCHE INFORMATIE

OPENINGSUREN

Het Ten Reukenpark is de hele dag open. De parkwachters hebben hun lokaal in het aangrenzende Senypark, maar doen elke dag regelmatige hun ronde in het park.

CONTACT

Hebt u een vraag? Wilt u een probleem signaleren? Spreek dan een van de parkwachters aan.

In geval van nood, politie: 02/373 58 11.

Leefmilieu Brussel – BIM: 02 775 75 75, info@leefmilieubrussel.be

UITRUSTING

Prieel, ponton op de vijver, zitbanken, vuilnisbakken en lantaarns.

ER GERAKEN

De ingangen van het Ten Reukenperk in Watermaal-Bosvoorde liggen aan de Woudmeesterlaan, de Tenreukenstraat en de Vorstlaan.

BEREIKBAARHEID ANDERSVALIDEN

De wegen zijn geasfalteerd. Het is mogelijk om rond het meer te gaan, maar een sterke helling in de buurt van het prieeltje kan voor problemen zorgen.

OPENBAAR VERVOER

Bus: 41, 72 (Herrmann-Debroux), 42 (Transvaal)

Tram: 94 (Tenreuken)

Metro: 5 (Herrmann-Debroux).

MEER INFORMATIE

- Brochures van Leefmilieu Brussel – BIM:
 - Naar een ecologisch beheer van de parken in het Brussels Gewest;
 - De Woluwevallei.
 - Wandeling langs de beeldhouwwerken in de Brusselse groene ruimten (Te bestellen op 02 775 75 of via een e-mail naar info@leefmilieubrussel.be).
- Meer informatie over culturele wegwijzers van parken en tuinen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
- De fotogalerij van de Virtual Landscape Gallery.
- Meer informatie over het architecturale patrimonium van het Gewest.
- Meer informatie over het groene en blauwe netwerk.
- Meer informatie over de Groene Wandeling.

